

ENERGIAPUULLE SOVELLETAAN LAKIA PUUTAVARAN MITTAUKSESTA

Energiapuun mittaus tuli puutavaran mittauslainsäädännön piiriin vuoden 2014 alussa. Muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta energiapuun kaupan ja työ- ja urakointisuoritteiden perusteena olevassa mittauksessa noudatetaan lakia puutavaran mittauksesta (414/2013).

Energiapuun käyttöpaikalla tehtävän niin sanotun tehdasmittauksen erityispiirteenä on siihen kohdistuva viranomaisvalvonta, josta vastaa Metsäntutkimuslaitos. Edellä mainitun valvonnan perusteena on energiapuun käyttäjä toimittama säädösperusteinen tehdasmittausilmoitus.

Milloin energiapuun mittaus on LPM:n piirissä?

- 1) *Jos kyseinen energiapuu on LPM:n tarkoittamaa jalostamatonta puutavaraa.* Tavaralajeista tällaiseksi on luettava harvennuspuu (kokopuu, ranka, ja myös perinteiset ainespuumitat täyttävä puutavara), latvusmassa, kannot ja edellisistä tehty metsähake ja murske. Puunjalostusteollisuuden puutähteet tai sivutuotteet eivät pääsääntöisesti kuulu LPM:n piiriin. Tästä poikkeuksen tekevät sahanpuru ja teollisuushake, joiden mittaus kuuluu LPM:n piiriin.
- 2) *Jos mitataan tilavuutta, painoa (ml. kuivapaino) tai kappalemäärää.* Energiasisällön tai lämpöarvon mittaus ei kuulu LPM:n piiriin.
- 3) *Jos kysymyksessä on LPM:n tarkoittama perusmittaus.* Perusmittauksella tarkoitetaan kaupan perusteena olevaa luovutusmittausta, palkan perusteena olevaa työmittausta tai urakointimaksun perusteena olevaa urakointimittausta.

Edellisten ehtojen täyttyessä energiapuun mittaus kuuluu LPM:n piiriin riippumatta siitä, onko kyseessä mittaus tehtaalla vai muu mittaus. Tämä tarkoittaa energiapuun mittauksen kannalta, että:

- kaikki LPM:n vaatimukset mm. mittauslaitteista, mittauslaitteiden käytöstä ja omavalvonnasta ovat voimassa. Oikeusturvakeinona virallinen mittaus on käytettävissä.
- lain edellyttämään omavalvontaan kuuluu mittaustuloksen tarkastaminen tarkastuserien mittauksella. Tarkastaminen toteutetaan tyypillisesti 1) valitsemalla mitattavasta puusumasta tarkastuseriä, 2) uusimalla näiden erien mittaus vertailumenetelmällä ja 3) dokumentoimalla tulokset.
- Mittaustuloksen tarkastamiseen liittyvät erityispiirteet:
 - Hakkeen miestyönä tehtävässä kehystilavuuden mittauksessa (+ muuntokerroin) ei tarvitse järjestää omavalvontaan kuuluvaa tarkastuserien mittausta. Sen sijaan hakkeen automaattisessa tilavuuden mittauksessa on järjestettävä omavalvontaan kuuluva tarkastuserien mittaus.
 - Pinomittauksessa ajoneuvossa on järjestettävä tarkastuserien mittaus.
 - Painon mittauksessa kurottajavaaoilla tai vastaavilla LPM:n piiriin kuuluvilla vaailla on järjestettävä omavalvonta ml. mittaustuloksen tarkastaminen.
 - Jos painon mittaukseen käytetään siltavaakaa tai muuta vaakaa, joka on mittauslaitelain (707/2011) piirissä, sovelletaan punnitukseen mittauslaitelakia. Tämä tarkoittaa, että kyseisen vaa'an varmentaminen (ent. vakaus) tehdään mittauslaitelain mukaisesti. Jos mittausosapuolille tulee erimielisyyttä mittauslaitelain piiriin kuuluvan vaa'an mittaustuloksesta, ao. asiasta ei toimiteta virallista mittausta.

Milloin energiapuun mittaus tehtaalla (mittaus-, jalostus- tai terminaalipaikka) on LPM:n tarkoittamaa tehdasmittausia?

- 1) *Jos mittaus on LPM:n piirissä.*
- 2) *Jos mittaus tehtaalla on säännöllistä, laajamittaista ja tehdään pysyväisluonteisilla mittauslaitteilla.*

Edellisten ehtojen täytyessä energiapuun mittaus on LPM:n tarkoittamaa tehdasmittausia. Tämä tarkoittaa, että:

- Tehdasmittajailla on velvollisuus toimittaa Metsäntutkimuslaitokseen mittauspaikkakohtainen tehdasmittausilmoitus, joka on perusteena tehdasmittauksen valvonnalle.
- Metsäntutkimuslaitoksen virallisten mittajien on tehtävä valvontamittauksia siinä laajuudessa kuin se tehdasmittauksen valvonnan kannalta on tarpeen.
- Tehdasmittauksen valvonta kohdistuu mittauksen omavalvonnan toteuttamiseen ja sen raportointiin (tarkastuserien mittaukset), mittauksen järjestämiseen, vastuunjakojen toteuttamiseen, paikallisen ohjeistuksen ja sen riittävyuden toteuttamiseen, mittauslaitteisiin ja niiden kuntoon, mittaustulosten kirjaamiseen ja laskentaan ja vastaanottotodistusten laadintaan ja sisältöön.
- Myös ne tehdasmittauksessa käytettävät mittausmenetelmät, joiden osalta ei tarvitse järjestää tarkastuserien mittausia (esim. miestyönä tehtävä metsähakkeen mittaus), ovat tehdasmittauksen valvonnan piirissä.
- Jos tehdasmittaja toteuttaa ainoastaan painon mittausia ainoastaan siltavaa'alla (mittauslaitelain piiriin kuuluva mittauslaite), tehdasmittausilmoitusta ei edellytetä.

Mittausia koskevat säädökset

Uusi laki puutavaran mittauksesta (414/2013) tuli voimaan 1.7.2013. Lain keskeisiä muutoksia oli energiapuun sisällyttäminen lain piiriin. LPM:aa sovelletaan energiatuotannossa käytettävien jalostamattomien puutavaralajien mittaukseen 1.1.2014 alkaen (LPM 2§, 4§, 64§). Lisäksi mittausia koskevat lain perusteella annetut maa- ja metsätalousministeriön asetukset (12/13) ja muuntolukujen osalta Metsäntutkimuslaitoksen määräykset (1/2013 ja 2/2013).

LPM:n tarkoituksena on turvata puutavaran mittauksessa käytettävien menetelmien, laitteiden toiminnan ja mittaustulosten luotettavuus. Laissa säädetään muun muassa mittauksen järjestämisestä (sopiminen, dokumentointi, määräajat), mittauslaitteiden ja -menetelmien vaatimuksista ja omavalvonnan tekemisestä. Lain mahdollistama oikeusturvakeino on mittauseriimiellisyys ratkaiseminen virallisella mittauksella.

Lisätietoja:

tutkija [Jari Lindblad](#)

Metla/Itä-Suomen alueyksikkö

Joensuu

puh. 050 391 3072

jari.lindblad@metla.fi

tutkija, virallinen mittaja [Tapio Wall](#)

Metla/Itä-Suomen alueyksikkö

Joensuu

puh. 050 391 3141

tapio.wall@metla.fi

- Tietoa puutavaran mittauksesta, puutavaran mittauslainsäädännöstä ja tehdasmittauksen valvonnasta Metlan MetINFO -tietopalvelussa <http://www.metla.fi/metinfo/tietopakettit/mittaus/index.htm>
- Tehdasmittausilmoitus <http://www.metla.fi/metinfo/tietopakettit/mittaus/tehdasmittausilmoitus-tayttoohje.htm>